

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра педагогіки

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

(назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти магістр
(бакалавр, магістр)

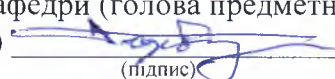
Факультет / інститут (назва інституту, факультету)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)
ННІ транспорту і будівництва	27 - транспорт	273 – залізничний транспорт

Сєверодонецьк 2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою педагогіки
для студентів спеціальності¹ 273 Залізничний транспорт

Розробники²: к.пед.н., доц. Сафонова І.О. (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання) _____ (підпис)
к. пед. н., доц. Олексієнко О.І. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри (предметної комісії) педагогіки
Протокол № 10 від «26» 05 2020 р.
Завідувач кафедри (голова предметної комісії): _____ (Шевченко Г.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри (голова предметної комісії)³ факультету/інституту для якого викладається дисципліна) (Горбунов М.І.) « 15 » 06 2020 року
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету/інституту ННІ ТіД
Протокол № 10 від « 17 » 06 2020 року
Голова методичної комісії (Уваров П.Є.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

¹ У разі викладання дисципліни для декількох спеціальностей записуються шифр і назва кожної зі спеціальностей.
² Розробляється лектором.
³ Обов'язковим є погодження з випусковими кафедрами по спеціальностям для яких викладається дисципліна. Повторити цей запис для кожної кафедри. Для загально університетських дисциплін програма погоджується з предметною комісією Методичної ради університету.

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ» розроблено відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр із (бакалавр, магістр) спеціальності 273 – Залізничний транспорт

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» є теоретико-методологічні основи педагогіки вищої школи, процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу..

Міждисциплінарні зв'язки: Для опанування дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» магістрант повинен мати знання з дисциплін «Педагогіка», «Теорія та методика науково-педагогічних досліджень», «Педагогічна психологія», «Духовний розвиток особистості у вищій школі», що сприятиме формуванню професійної компетенції.

Дисципліна «Основи педагогіки вищої школи» тісно пов'язана з іншими навчальними дисциплінами професійного спрямування такими як: «Методологія, організація і проведення експериментальних досліджень рухомого складу», «Основи об'єктно-орієнтованого підходу при розробці технічних систем» тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів⁴:

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи.

Змістовий модуль 2. Методологія педагогіки вищої школи.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» є формування у студентів системи знань про сучасні тенденції розвитку педагогічної теорії та практики освітнього процесу у вищій школі, ознайомлення зі специфікою та особливостями професійної педагогічної діяльності викладача вищої школи.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» є ознайомлення магістрантів із науково-методологічними основами педагогіки вищої школи, організацією навчально-виховного процесу у вищому освітньому закладі та шляхами його удосконалення, особливостями професійної педагогічної діяльності викладача вищої школи.

1.3. За результатами опанування навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, перелік яких наведено в таблиці 0.1 в стовпці «Компетентності». Щоб набути кожен з перерахованих компетентностей, здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання, уміння, комунікативні здібності, а також здатність самостійно і відповідально здійснювати дії в контексті професії. Ці складові відповідають дескрипторам з Національної рамки кваліфікацій і надаються для кожної компетентності в таблиці 0.1.

Таблиця 0.1 - Відповідність компетентностей дескрипторам Національної рамки кваліфікацій

Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Сучасні тенденції розвитку педагогічної теорії та практики освітнього процесу у вищій	Вміти передавати свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття фахівцям і	Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та	Ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна

⁴ У якості назв змістових модулів можна наводити назви тем

Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	школі; основні педагогічні категорії; основні функції та завдання педагогіки вищої школи; методологічне підґрунтя педагогіки вищої школи	неспеціалістам в ясній і однозначній формі, представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, рефератів, наукових статей, доповідей і заявок на винаходи	громадськістю в певній галузі професійної діяльності	автономність під час їх реалізації
ФК 12. Здатність донести до слухачів теоретичні положення та практичні навички у галузі транспорту, застосовуючи основні педагогічні концепції	Закономірності та принципи процесу навчання та виховання у вищому навчальному закладі; методи та форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі; специфіку діяльності педагога у вищому навчальному закладі; вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу; психологічні особливості студентського віку	Мати навички проведення навчальних занять як викладача-стажера, підготовки навчально-методичної документації з відповідних дисциплін.	Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності	Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших

Знання і навички, отримані на магістерському рівні при вивченні дисципліни будуть розвинуті на професійному рівні при виконанні магістерської роботи та в дисциплінах програми підготовки докторів філософії з наукової спеціальності 273 «Залізничний транспорт».

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись у професійному контексті головного інженера (на транспорті), головного фахівця (залізничного транспорту), директора з транспорту, завідувача (начальника) відділу (науково-дослідного), директора курсів підвищення кваліфікації, завідувача відділення (декана) у коледжі.

Перераховані компетентності є складовими інтегрованої професійної компетентності «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у сфері залізничного транспорту відповідно до спеціалізації або у процесі подальшого навчання із застосуванням положень, теорій та методів природничих, технічних, інформаційних та соціально-економічних наук, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов», що відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання⁶ «PH 09. Вміти передавати свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття фахівцям і неспеціалістам в ясній і однозначній формі, представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, рефератів, наукових статей, доповідей і заявок на винаходи», «PH 19. Мати навички проведення навчальних занять як викладача-стажера, підготовки навчально-методичної документації з відповідних дисциплін», що зв'язані з дисципліною «Основи педагогіки вищої школи» за спеціальністю 273 «Залізничний транспорт».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться⁵ 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни⁶

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи.

Тема 1. Роль вищої освіти в сучасну епоху.

Основні характерні риси нової соціокультурної реальності. Актуальність філософії освіти. Сучасні стратегії освіти. Основні методологічні концепції гуманітарного знання.

Тема 2. Загальні основи педагогіки вищої школи.

Предмет педагогіки вищої школи. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.

Тема 3. Методологічне підґрунтя педагогіки вищої школи.

Поняття про методологію вищої освіти. Рівні методології. Філософські засади педагогіки вищої школи. Методологічні підходи в педагогіці вищої школи. Системний підхід. Синергетичний підхід. Герменевтичний підхід. Особистісно-діяльнісний підхід. Культурологічний підхід. Аксиологічний підхід. Компетентнісний підхід.

Змістовий модуль 2. Методологія педагогіки вищої школи.

Тема 4. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.

Специфіка діяльності педагога у вищому навчальному закладі. Типологія викладачів. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу. Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу.

Тема 5. Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності.

Студентство як соціальна група. Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів. Адаптація студентства у вищому навчальному закладі. Студентське самоврядування у вищому закладі освіти. «Я-концепція» творчого саморозвитку студента.

Тема 6. Основи дидактики вищої школи.

Поняття про дидактику вищої школи. Закономірності та принципи процесу навчання у вищому навчальному закладі. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі.

Тема 7. Виховання у вищому навчальному закладі.

Сутність виховання у вищому навчальному закладі. Виховний процес у вищому навчальному закладі. Закономірності та принципи виховання. Діалогічний характер виховання. Основні напрями виховної роботи. Роль куратора у вихованні студентської молоді.

3. Рекомендована література

Базова

1. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. Київ, 2010. 164с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою

⁵ Надається загальний обсяг

⁶ Надається повний тематичний план, до якого включаються всі теми без поділу на види занять

системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

3. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г. І. Лисенко. Д., 2014. 416 с.

4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. К.: Знання, 2005. 486 с.

5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

6. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В. П. Головенкін; 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

7. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Вища освіта України. Головний редактор: Віктор Андрущенко. 1том. Київ-Кіровоград. 2014.

8. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

9. Філософія освіти: навчальний посібник / К.: Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2009. 328 с.

10. Positive Personality Education: An Ontological Aspect /I. Safonova, T. Antonenko, H. Shevchenko, //Journal of History Culture and Art Research, 9(1), 133–144, 2020. (Web of Science)

11. Сафонова І.А. Гуманитарність як доминируючий принцип педагогического образования. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць Северодонецьк: вид-во СХУ ім. В.Даля, 2017. Вип. 4 (79). С. 244-257.

12. Сафонова І.О. Про деякі аспекти виховання в сучасній педагогіці. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць. Северодонецьк: вид-во СХУ ім. В.Даля, 2018. Вип. 5 (86). С. 156-172.

13. Сафонова І. О. Виховання особистості у контексті позитивної педагогіки. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць. Северодонецьк: вид-во СХУ ім. В.Даля, 2019. Вип. 3 (90). С. 173–187.

14. Oleksiyenko O. Impact of Convergence of Smart-Technology as Compared to Traditional Methodological Tools on Fostering Cognitive Aspects of Leadership Competencies in the Process of Vocational Training of Students / Oksana H. Oleksiyenko, Oksana M. Martyniak- Dorosh, Sergii V. Mishyn, Oleksander M. Buryanovaty, Borys A. Yakymchuk // Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, 2019. – 7(1). – P. 1-8. (Scopus).

15. Oleksiyenko O. The role of Smart-education in student youth spiritual cultural formation / O. Oleksiyenko // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми»; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Северодонецьк: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2019. – Вип. 1(88) – С. 124-131.

16. Олексієнко О.Г. Вплив ціннісних орієнтацій на формування особистості сучасної молоді / О.Г. Олексієнко // Вісник ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів : вид-во „Десна Поліграф”, 2016. – Вип. 140. – С. 316-319.

17. Олексієнко О.Г. «Ідеальна» лекція у вищій школі / О.Г. Олексієнко, В.Л. Калашник // Вісник ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Матеріали Vміжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми підготовки та професійного удосконалення педагога», 26-27 квітня 2018р.– Том 1.– Чернігів : вид-во „Десна Поліграф”, 2018. – Вип. 151. – С. 82-85.

Допоміжна

18. Андреев А.А. Педагогика высшей школы (Прикладная педагогика) //Учебное пособие в 2 кн. – М.: МЭСИ, 2000. Кн. 1. 141 с.

19. Андреев В.И. Педагогика высшей школы. Инновационно-прогностический курс: учеб. пособие / В.И. Андреев. – Казань: Центр инновационных технологий, 2013. 500 с.

20. Гусинский Э. Н. Введение в философию образования / Гусинский Э. Н., Турчанинова Ю. И. – М.: Издательская корпорация “Логос”, 2000. 224 с.

21. Егоров В.В., Скибицкий Э.Г., Храпченков В.Г. Педагогика высшей школы: Учебное пособие. – Новосибирск: САФБД, 2008. 260 с.

1. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

2. Засоби діагностики успішності навчання

Успішність навчання діагностується за 100-бальною накопичувальною шкалою оцінок. Навчальний процес з дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» розбивається на два змістовні модулі, у кожному з яких студент може накопичити до 50 балів.

Контроль знань виконується за принципами кредитно-модульної системи і складається з поточного та підсумкового.

- поточний контроль: тестові завдання, усне опитування, есе, презентації.

Поточний контроль проводиться на аудиторних заняттях усіх видів. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для корегування методів і засобів навчання, так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

– підсумковий семестровий контроль: залік

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньої програми.

2. На підставі програми навчальної дисципліни складається робоча програма навчальної дисципліни.